

Адыгеим и Лышъхъ: «Урысые Федерациим и Президент къыгъэнэфэгъэ пшъэрылъхэр чыпIэхэм ащыгъэцэкIэгъэным мэхъянэшхо иI»

Урысые Федерациим и Президентэу Владимир Путинир Петербург щыкъогъэ дунэе экономическэ форумым иллениарнэ зэхэсигьо тыгъусасэ кыщыгущыагъ. Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат форумым исессие хэлэжьагъ.

Владимир Путиним зэхэсигьор къызэуухызэ, къэралтъохэм, правительствэхэм ялашхэм, Петербург щыкъор дунэе экономическэ форумым хэлажьэхэрэм шуфэс къарихыгъ, Урысыеем дэгъоу кызэрэфы- щытхэм, зэдэлжэхэнэгъэ кы- дырялэним зэрэфхэвазырхэм апае зэрафэрэзэр ариуягъ.

Дунэе политикэмкэ, хэгъэгүм социальнэ-экономикэ хэхъоньгъэ ышынымкэ Урысыеем непэ ыпашхъэ пшъэрылъшоу ит- хэм Урысые Федерациим и Президент къащууцугъ. Владимир Путинир итъэкотыгъэу программэхэмрэ стратегиес- хэмрэ къатагууцагъ. Анахьэу ахэр зытегъэпсихъагъэхэр промышленнэ, технологическая хэхъоньгъэ шыгъэнэгъ, шынэгъончагъэ шыгъэнэгъ, цыфхэм ящиIэл-псэукэ зыкъегээтыгъэнэгъ, бизнесым зөгъэушшом- бгъугъэнэгъ ары. Ахэм къапкырыкIхээзэ лъэпкъ проектхэр зэрээхагъэуцуагъэр къэралт- гъом илащэ къыхигъэшыгъ.

«Экономикэм ылъэныкъо- кIэ гъэхъэгъэ шIукIаехэр тиIах. 2011 – 2017-рэ итъэс- хэм гурытымкэ итъэс къэс проценти 2,8-кIэ эконо- микэм хэхъоньгъэ ышыгъ. Мы аужырэ итъэсипшилым къыкIоцI Io- фыгъохэр бэу мыш Ѣызэ- тырихъагъэх. ЫлэкIэ къы- зэрэтишIоцIыщтыгъэм нахьи Ioфыгъохэр бэкIэ нахь иных», — хигъэунэфы- кыгъ Урысые Федерациим и Президент.

«Амалэу сиIэр къызфээгъэ- федээз, шIольтырхэм яла- щэхэм, Президентым и Полномочнэ лыкIохэу фе- деральнэ шIольтырхэм аицIэхэм сялъIу лъэпкъ проектихэмрэ нэмэгдэхэдээ итъэсийнхэмкэ Ioфэу аишIэрэг агъэлъэшинын. Ин- вестициехэмкэ Урысые

ришIырэм емылъытыгъэу, гүхэкI нахь мышIэми, эко- номическэ зэфыщыты- кIэхэмкэ кризисым ты- зэрэхтэйм. Мы аужырэ итъэсипшилым къыкIоцI Io- фыгъохэр бэу мыш Ѣызэ- тырихъагъэх. ЫлэкIэ къы- зэрэтишIоцIыщтыгъэм нахьи Ioфыгъохэр бэкIэ нахь иных», — хигъэунэфы- кыгъ Урысые Федерациим и Президент.

«Амалэу сиIэр къызфээгъэ- федээз, шIольтырхэм яла- щэхэм, Президентым и Полномочнэ лыкIохэу фе- деральнэ шIольтырхэм аицIэхэм сялъIу лъэпкъ проектихэмрэ нэмэгдэхэдээ итъэсийнхэмкэ Ioфэу аишIэрэг агъэлъэшинын. Ин- вестициехэмкэ Урысые

фондым иамалхэмрэ уахь- тэм диштэрэ нэмэгдэхэдээ, амалхэмрэ мышIэ кызы- фагъэфедэн фае», — кы-

гуягъ Владимир Путиним.

Петербург щыкъогъэ дунэе экономическэ форумым иллениарнэ зэхэсигьо икIэуххэм къатагууцагъээ, Адыгеим и Лышъхъэу хэгъэгүм и Президентэу Владимир Путинир зылтыгъэсигьо Ioфыгъохэм мэхъянэшхо зэрэлээр, пшъэрыльяу аш къын- гъэуцагъэх ягъэцэкэн шольтырхэм аклуачээ зэрээдьрахыилэн фаер къыхигъэшыгъ.

«Урысые Федерациим и Президентэу Владимир Путинир иллениарнэ сессием къызыгущыIэ зэхъум анахьэу къызыгущуцагъэр цыфхэм ящиIэл-псэукэ зыкъегээтыгъэнэгъ ары. А лъэныкъор ары тэри ана- хьэу тинаIэ зытедгъэтийн

фаер. Лъэныкъо истэури кыдэлтлытээ, тиIоф- шIэн зэхэтийн фае. Кадрэ, интеллектуальнэ амалхэм зыкъягъэIэтыгъэним, Iоф- шIэнIэ шIыпIакIэхэр зэх- ёгъэнхэм, республикэм нахьыбэу инвестициихэр къыхалхъанхэм, бизнесыр шIхъэихыгъэу зэхээгъэ- ним, социальнэ пшъэрыль- хэм ягъэцэкэн, хабзэм иктуумэ истэуми аитэрэ унашIохэр шIуагъэ кытэу агъэцэкIэнхэм нахь икъюу тадэлэжсэн фае. Къэралт- гъом илащэ къыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэм язиIохын- кIэ республикэми, нэмэгдэхэдээ итъэсийнхэмкэ Ioфэу аишIэрэг агъэлъэшинын. Ин- вестициехэмкэ Урысые

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

«Пшъэрыль шъхьаIэу тиIэр – лъэпкъ проектхэм ягъэцкIэн»

Дунэе экономическэ форумэу Петербург щыкIорэм иоффшIэн тегъэпсхъагъэу Урысые Федерацием и Президент и Администрации ипащэ иапэрэ гуадзэу Сергей Кириенкэм Урысые Федерацием и Къэралыгъо Совет иконсультативнэ комиссие изэхэсигьо зэрищаагь. Аш хэлэжьагь Адыгейим и Лышхъэу КъумпIыл Мурат.

Зэхэсигьом юфыгъо шъхьаIэу зыщыгетуушыагъэхэр «Лъэпкъ проектхэм ягъэцкIэнхэр, шольыр бюджетхэм яамалхэр» зыфиорэр ары. КъызэрэхагъэшгъэмкIэ, Урысые Федерацием и Президент кIещакло зыфэхъугъэ лъэпкъ проект 12-мэ ягъэцкIэн хабзэм икулыкъу постэуми ястратегическэ пшъэрыльэу щыт.

Экономикэм, социальнэ, транспорт лъэнныкьюхэм, инфраструктурэм джыри нахь хэхьоныгъэ инхэр ягъешыгъэнхэмкIэ шольырхэм къызфагъэфедэн альекъышт амал шъхьаIэхэм зэхэсигьом шахэппльягъэх.

Джащ фэдэу шольырхэм япрограммехэм мылькоу апэуагъэхъащым, бюджет трансфертхэм, компенсациехэу цыфхэм афашиштхэм япхыгъэ юфыгъохэм атегущыагъэх. Бюджетэм епхыгъэу юф зышIэхэрм лэхъапкIэр аратыннымкIэ шольырхэм Iепыгъэгоу ятын эн фаем шъхьафэу къыщуцуугъэх.

Шүгу къэтэгъэкыжы: лъэпкъ проект 11-м игъэцкIэн фытехъэпсхъээгэе регион проект 48-рэ Адыгейим щызэхагъэууцаагь ыкIи щаухэсигь. Шольырхэм

Сурэхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

япроектхэм япаспорхэр къэралыгъо информационнэ системэу «Электрон бюджетыр» зыфиорэм къырагъэхъагъэх ыкIи мы лъэхъэнэ благъэхэм аухэсигьтих. 2019-рэ ильэсийн сомэ миллиарди 3,5-рэ фэдиз ахэм ягъэцкIэн пэуадъэхьащт.

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу КъумпIыл Мурат проектхэм ягъэцкIэнэрэ шуагъэ кытэу мылькур гъэфедэгъэнымрэ япхыгъэ юфыгъохэм ренэу ынаэжатет.

«Урысые Федерацием ильэпкъ проектхэм кыдалытхэрэр ильэсийн ыкIэм ехуулэу дгъэцкIэнхэр тишшэрыль шъхьа. Федеральнэ мылькур къызфэдэгъэфедээ тиреспубликээ мэхъанэ зилэ пшъэрыльхэм язшшохын тегъэпсхъээгээ амалхэу шуагъэ къэзытиштхэр икьюу дгъэфедэнхэ фае. А юфшIэнхэ шуагъэу къыкIорэр цыфхэм икьюу зэхашыкIын ыкIи ящыIэкI-псэукIэ аш къыIэтын фае», — къыуагь КъумпIыл Мурат.

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу ипресс-къулыкъу

Урысыем и Мафэ ипэгъокIэу зэхахаагь

Къэралыгъо мэфэкл шъхьаIэу – Урысыем и Мафэ ипэгъокIэу хыкIум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу АдыгейимкIэ и ГъэлорышланпIэ иоффышэ анахь дэгъухэм защафэгушIогъэхэ ыкIи къалэжыгъэ тын лъапIэхэр защааратыжыгъэхэ зэхахьэ Мьеkуапэ щыкIуагь.

Юфтхъабзэм хэлэжьагъэх Адыгейим и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Александр Лобода, УФ-м юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэлорышланпIэ АР-м щыIэм ипащэу Ирина Ковалевар, бээджашэхэм пшъэдэкIыжь ягъэхыгъэнымкIэ Федеральнэ къулыкъум республикэмкIэ и ГъэлорышланпIэ ипащэ игуадзэу Пекъэ Альберт, сабийхэм яфитыныгъэхэмкIэ

Уполномоченнэу Адыгейим щыIэ Александр Ивашиныр, Мьеkуопэ ыкIи Адыгэ Епархием ипротоиерейеу Александр Старченкер.

Мэфэкл зэхахаагь профильнэ ведомствэм ипащэу — Адыгейим ихыкIум пристав шъхьаIэу Дмитрий Лабазовыр. Юфтхъабзэм хэлажьэхэр шуфэс гүшшIэхэмкIэ аш закынфигъэзарь ыкIи ведомственэ тынхэр къызфагъэшшошгъэ къулыкъушэ 25-мэ къалэжыгъэхэр аритыжьыгъэх.

Зэхахаагь къырагъэблэгъягъэхэм ашыцхэрэ нэужым къэгүшшигъэх, хыкIум приставхэм зэрифэшшуашэу къулыкъур ахынэу, гъэхъагъэхэр ашыхээ ыпэкIэ лыкIотэнхэр къафэльшуагъэх. Урысыем и Мафэу къэблагъэрэр шъхьафитныгъэм, мамырныгъэм, зыкIыныгъэм ыкIи зэфагъэм ятамыгъэу зэрэштыр постэуми къыхагъэунэфыкIыгь.

ХыкIум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу АдыгейимкIэ и ГъэлорышланпIэ ипресс-къулыкъу

«Цыифхэм ящылакІэ нахьышу зэрэхъущтым зэкІэ фэдгъэлорышІэн фае»

Дунэе экономическэ форумэу Петербург щизэхашагъэм Урысие Федерацием ишъолырхэм инвестициехэмкэ ялофхэм язытет къэзыгъэлэгъорэ клэуххэм щатегушиагъэх.

Адыгейим мы ильэсим рейтингымкэ я 26-рэ чыпіэр үбүтгыг. Республиком индекс балли 9-кэ зыкыиэтиг, инвестиционнэ юфшіенеу зэшүахырэр нахь лъеш зерашыгъэм къыхкіеу къэзэлэгъон 14-кэ нахь къядекоягъэх.

Рейтингым чыпіэр дэгүү щаубытынымкэ анах мэхъанэ зилағхэр юридическэ лицэхэм яхын зэрэклөрөр, лицензиехэм уасэу афаширэр, мыльку іэпү-іэгъумкэ юфхъабзэхэу зэрхъехэрэр, инфраструктурэм тэгээпсихъэгъэ фэо-фашхэх арагъэгтоххэрэр ыкчи нэмыхкэх ары.

Инвестициехэмкэ республикэм нахь зыкыифакуудын зэрэхъугъэр къэзэгъельхъохэрэм зыкіе ашыц 2018-рэ ильэсимкэ инвестициехэр нахьыбэу къызэлкэхъэгъэнхэр. А лъенякъомкэ юфхъебзэ гъэнэфагъехэр зэрхъях, хабзэм икъулыкъухэмрэ бизнесынде язэдэлжъэнхъгэ джыри нахь зэрэптигъэштэм епхыгъэ юфыгъохэр зэшүахы.

АСИ-м и Лъэпкэ рейтинг икъеуххэм къатегушигээ Адыгэ Республиком и Лышъхъеу Къумпил Мурат къызэрхигъэштыгъемкэ, республикем джыркэе анахьэу ынаэ зытыригъэтихэр ашыц инвестициехэр нахьыбэу къызэлкэхъэгъэнхэр. А лъенякъомкэ юфхъебзэ гъэнэфагъехэр зэрхъях, хабзэм икъулыкъухэмрэ бизнесынде язэдэлжъэнхъгэ джыри нахь зэрэптигъэштэм епхыгъэ юфыгъохэр зэшүахы.

«Рейтингим къызэриушы-хъатырэмкэ, республикэм икъулыкъу зэфшхъафхэм

аэ зэкіедзагъэу къеуцурэ пшъэрыльхэр зэшүахых. Бизнесым ыльзеныхъокэ юфхэм язытет нахь дэгүү хууным пае республикэм юфышо щашлагъ. Непи предпринимательхэм амал дэгъуухэр ягъээтигъэнхэм пае юфхъебзэ гъэнэфагъехэр зэшотэхых. Амалышио щиэхэр зэкіе дгъэфедэхээз бизнесым илъыклохэм хабзэм цыхэу фашырэм нахь зыкыиэригъэтигъэм тыдэлажъэ. А пстэуми яшүагъэ къэко инвестициехэр нахьыбэ зэрэтигъэхэрэм имызакъоу лъэпкэ проектхэм атгъээтигъэхъэгъэз пшъэрыльхэм яшүохын икъолікэ гъэнэфагъэ къыфдгъотынымкэ, цыифхэм ящылакІэ-псэукэ нахьышу шыгъэнымкэ», — къыкыгъэтхэ Адигеим и Лышъхъе.

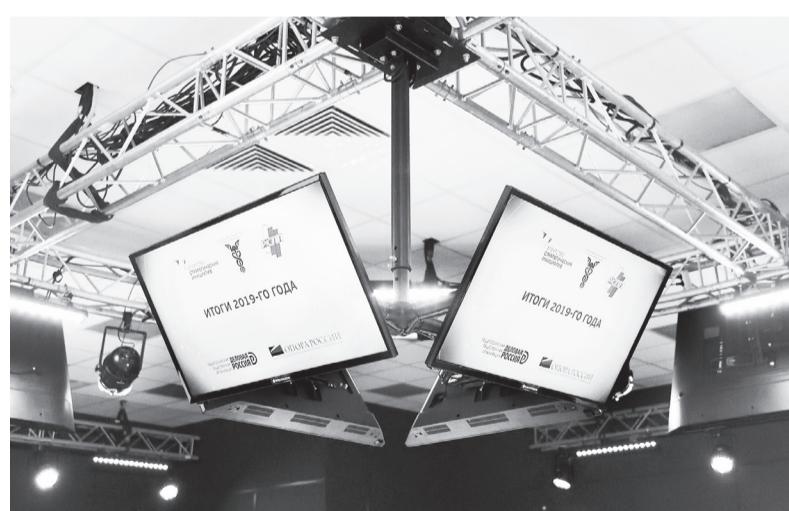
Республикэм инвестициехэмкэ иофхэм язытет джыри нахьышу шыгъэним пае стратегическэ инициативхэмкэ Агентствэм (АСИ-м) къыдильы- тэхэрэр агъэфедэх. 2017-рэ ильэсим икъеуххэм къызэрхъэлэгъуягъэмкэ, процент 85-кэ ахэр гъэцэklagъ хууцэх, 2018-рэ ильэсим — процент 93-кэ.

Урысиеем щагъэфедэрэ амал зэфшхъафхэм къапкырыкъихээ, бизнесымкэ зэшохыгъэн фэе юфыгъоху уахтэм къыгъеуцухэрэр агъэцакіх. Ахэр зэпхыгъэхэм ашыцых предприятиехэм яхын нахь шоғъе ин къытэу зэхшэгъэнир, псөюлэшшынымкэ игъом ыкчи тэрээзу Изынхэр ятыгъэнхэр, элекроэнэргиергэйгээ алэкіэгъэхъэгъэнир, кадастрэ учетым чыгуу лаххэр хэгъеуцогъэнхэм ыкчи нэмыхкіхэм япхыгъэхэр. Аш нэфшхъафхэм предпринимательствэм іэпү-іэгъу етыгъэнхэмкэ инфраструктурэ гъэнэфагъэу щыгъэм гъэхъагъэ хэлъэу къытэфэрэр егъэцакіх.

АСИ-м игъусэхуу зыкіэхъэхэе зээзгынгъэхэм атетэу кадрэ ныбжыкіхэр къызфэгъэфедэгъэнхэмкэ, предпринимательствэ цыкыумрэ гурытимрэ джыри нахь заушъомбгъунымкэ шыкі-амал зэфшхъафхэм яусэх.

«Икъолікэ тэрэз къызфэд-дьотыгъэ инвестиционнэ политикэм амал къытагъэ зи-мыльку Адыгейим икономикэ къыхээлихэ зышоигъохэм іэрифагъу ар къафхъунымкэ. Аш ишүагъэкэ мы аужырэ ильэсичим инвестициехэр фэди 1,5-кэ нахьыбэ хууцэх. Ильэсэу икъытагъэ инвестициехэр сомэ миллиард 31,6-рэ хууцэх, 2017-рэ ильэсим ельытыгъэмэ, процентхэмкэ ар 142,5-рэм нэсигъ», — къытагъу Къумпил Мурат.

Адыгэ Республиком и Лышъхъеу ипрес-къулыкъу

Мэкъуогъум и 8-р – социальнэ юфышІэм и Маф

Адыгэ Республикэм исоциальнэ лъэныкъо щылажъэхэу лъытэнэгъэ зыфтигъэхэрэр!

Шыуисэнхъат епхыгъэ мэфэкІым фэши тигуу къыддеиэу тишъуфэгушло!

Цыифхэр социальнэ ухуумэгъэнхэр къэралыгъом зэрихъэрэ политикэм изылъеныхъокэ шъхъалэхэм ашыц. А политикэм ишүагъэкэ цыифхэм яконституционнэ фитныгъэхэр ухуумагъэ мэхъух, обществэм щыщ пстэуми мылькуу ящылакъэр агъоты, ясоциальнэ юфхэм язытет нахьышу мэхъу.

Социальнэ юфышІэмхэр хэмийтхэу цыифхэм социальнэ іэпү-іэгъу тэрэз пфягъэгъотыттэп. Шъуи-лоф хэшүүкъышо зэрэфышуилем, шъугуу цыифхэм

зэрафызэуухыгъэм, гукіэгъушо зэрэшүухэльым яшүагъэкэ Адыгейим щыпсэхүүху чыпіэр зэжъу ифэхэрэм къынигъохэр зэпачын алъэкы, зэкіери зэрафэукочыщтымкэ ахэм яцыхъ нахь зытельыжь мэхъу.

Цыифхэр республикэм социальнэ щуухумэгъэнхэм чанэу шъухэлажъэ, технологиे пэрхтхэр шоғъэфедэх, фэо-фашхэу жууцакіхэрэм аххэо зэпйт.

Гуетынгъэ фышуилем шъузэрэлажъэрэм, юфхэм

шъузыфэгъэзагъэм шъузэрэфшыпкэм афэш лъэшэу тызэрэшүүфэрэзэр шъотэо.

Ныбджэгүү лъапіхэр, посуныгъэ пытэ, щылакІэ-псэукэ дэгүү шъуиленеу, юфышлоу ешүухыжъэрэ пстэуми гъэхъагъэхэр ашышүүшынэу шъуфэтэо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъеу

Къумпил Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Непэ социальнэ ІофышІэм и Маф

Нэбгырэ 900-м ехъумэ яшIуагъэ арагъэкы

Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашихэр зыгъэцеклэрэ комплекснэ Гупчэу Мыекъуапэ дэтым нэжь-лужхэм, сэкъатныгэ зилэхэм, зэрэсүмаджэм кыххеклэу юф зымышлахэрэм, сабийхэр зэрыс унагъохэм, ветеранхэм, 100-иэгээр зищылагъэхэм яшIуагъэ арагъэкы.

Джырэ уахтэ мыш нэбгыри 124-мэ юф щашэ, социальнэ яшIуагъэ нэбгырэ 72-рэ ахэт.

Іэпилэгум хэхэ гъомылахэм ехъигээ фэло-фашихэр, минчинэ, правовой Іэпилэгум къяолагъэхэм арагъэгъоты. Психологиен ыльэнүкъоке

яшIуагъэ арагъэкыныри Гупчэм иофышлахэр зыгъэцеклэрэ. Ахэм социальнэ фэло-фашихэр нэбгырэ 917-мэ арагъэгъоты.

Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашихэр зыгъэцеклэрэ комплекснэ Гупчэу Мыекъуапэ дэтыр кіэлэццыкухэм яшIуагъэ зыгъэлэсэ

фыгъо шуагъэ хэльэу агъеклонным чанэу дэлажьэ. Джаш фэдэу нэжь-лужхэм яшIэнэгъэхэм ахагъэхоним, компьютерир нах тэрэзэу зэрагъэшлэним фытегъэпсыхъэгэе компьютернэ класс зэхашагь.

Муниципальная гъэпсыкэ зилэ

«Калэу Мыекъуапэ» щыпсэухэрэм социальнэ 100-иэгээр арагъэгъоты. Уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэзеклон лыплээрэ күулыкум и Гъэлорышланлэу Адыгейм щылэм ыштэгээ шахпхэхэм адиштэу фэло-фашихэр ауасэ агъенафе.

«Социальнэ такси» зыфиорэ күулыкум джащ фэдэу юф ёшэ. Сэкъатныгэ зилэхэм ыкы зекон зымылэхэрэ цыфхэм ар атегъэпсыхъагь. «Социальнэ такси» укъеджэн пльэкишт номерэу (8772) 52-15-14 зыфиорэм утөомэ.

ЯІэпилэгъу ыкIи ягущыІэгъу

Социальнэ ІофышІэм итугъу тшы зыхъукэ апэу тынаэ зытетыдзэрэр гүшүэу «Іэпилэгъур», нэжь-лужхэм уишIуагъэ ябгъэкыныр ары.

Семенуккэ иштийр Тыгъуэс Мариет.

Анах къызэркло фэло-фашихэр зынныбжь хэклотагъэхэмкэ кын дэдэу къыххекы. Аш фэдэ чыпшем ахэм 100-иэгъу афэххурэр гүкэгъуныгээ ин зилэ цыфхэр ары. Гъэнэфагъэ, мыш фэдэ юфыр зыгъэцаклэрэ цыфхэм 100-иэгъу афэххуныр зыгукэ къыххэзыхъгъэр ары.

Тыгъуэ Марииет социальнэ Іофышлахэр зылажьэрэр ильэс 16 хүгъэ. Ицыф гъэпсыкэлэ зэклэмэ жабзэ къадигъотын ельэкы, аш къыххеклэ иофшэн кынен ылтытиэрэп.

— Иофшэнным сиуухэ зэхъум зэрэмьпсынкэштэр сшаагъэ, ау нэжь-лужхэм сямыкуним сятецьниыхъагъэп. — Ильэс зэклэлтикоу сиузылажъэрэм къыклоц къысэхъылэккэ, сиуукыжыныр сибу къиххэу къыххэзыхъгъэр.

Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашихэр зыгъэцеклэрэ комплекснэ Гупчэм икъутамэу Гъобэккуае дэтым Тыгъуэ Марииет юф щешэ. Тигущыэту къызэрлиуагъэмкэ, 100-иэгъу фэе цыфым анахэу ишы-

кэгъэ фэло-фашихэр къегъенфэх, ахэр зэрйт документ агъехъазыры. Нэужым аш тетэу социальнэ ІофышІэм иофшэн зэхечэ.

— Гъомылапхъэхэр къафэхъыгъенир, 100-иэгъу уцхэр къещэфигъенир, коммунальнэ фэло-фашихэм ятынкэ 100-иэгъу афэххуяа, пшэрхъанымкэ сишуагъэ язгъэкыныр ары сиоффшэн хахьэрэр, — къеята Марииет. — Джырэ уахтэ нэбгыри 9-мэ социальнэ 100-иэгъу ясэгъэгъоты.

Хэтрэ цыфи иофшэнным зиуухъеклэ пшэрэриль гъэнэфагъэхэр зыфегъэуцужых, ахэм атетынным пылъ. Мыш фэдэ гухэлхэр зыфишыжыгъагъэхэмэ зэдгэшшэнэу тигущыэгъу зыфеджъэзаг.

— Згъэрэзэнхэр, згъэгушонхэр ары иофшалээ сиузылэхэм пшэрэриль шхъаалэу зыфээзгъэуцужыгъагъэр, — игүшүэ льеягъяа Марииет. — Сидигуу ар сиузыукъоу, ыпэктэ езгэхъуним сибуиль. 100-иэгъу сиизфхэхъурэ нэжь-лужхэр къизэрэсфыщихэм мэхъанэшхо сэлтийтэ.

есэты. Ахэр къысфэдэгъух, гүфэбэнэгъэу апэзгъохырэр зэхашыкы. 100-иэгъу сиизфхъухэрэм сэнххат гъэшшэгъонхэмкэ юф зишиштэгъэхэр ахэтых. Ахэм къысфалатэрэм сигуапэу седэу, гүпшисэ гъэшшэгъонхэр сагъэшых. Саджь сицэклюжыгъеми, къысфалатгъэхэр сибу къэкыжхэу, зэхсфышии бэрэ къыххекы.

Марииет иофшэн шу ельэгъу, ыгу етыгъэу егъэцаклэ. Иофшэнгъу уахтэ ыухыгъеми нэжь-лужхэм аклэрысэу бэрэ къыххекы.

— Фэло-фашихэр зыфшшэнхэр ахэр гүшүэгъу уафхэхунар бэклэ нах зигопэ нэжь-лужхэри ахэтых, — къыхгъээши тигущыэгъу. — «Сидэуштэу тэш фэдэу шэн зэфэшхъафхэр зиэхэм юф адэвшэн пльэкиштэ?» алоу къысупчыхэу къыххекы. Сицэклюжъом щегъэжьагъа нахыжхэм шхъэжъенгъэ афэшшынэу, гүкэгъуныгъэ цыфхэм афысийнэу сагъэасагь. Ар сиоффшэнкэ 100-иэгъу къысфэхъугъэу зэлтийтэ.

Финанс фэло-фашихэр нахь псынкэхъу

Кыблэ ыкIи Темир-Кавказ федеральнэ шольырхэм ашыпсэухэрэм биометрическэ къэгъэлэгъонхэр атынхэм фэш банк 65-мэ якутэмэ 700-мэ яамалхэр къызфагъэфедэн альэккыщт.

Ахэм янахыбэр Краснодар ыкIи Ставрополь крайхэм, Ростовын хэхүм артынх. Урысыеэр зэрэлсаау штээмэ, цыфым ымакэ тэзытхэн ыкIи ынэгъу гъэунэнфын зылэхъыщт банки 146-мэ якутэмэ мини 5,2-мэ юф ашлэшт.

Мы юфыгъом фэгъэхыгъагъа Урысиеэр и Банк и Кыблэ къутамэ Ѣызэхашэгъэ брифинхыр. Мы лъэнүкъом фэгъээзгъэ структурэм иллыклохэмрэ

ыкIи ПАО-у «Ростелеком» зыфиорэмрэ зэйк биометрическэ системэм юф зэришлэхэр агаагъэхъыщт: счетхэр ыкIи вкладхэр къафызэуахыщтых, кредитхэр аратыщтых, нэмыххэри, — къыуагъ Урысиеэр и Банк и Гъэлорышланлэу ипаашу Дмитрий Дубининим.

Ыпэктэ зигугуу къэтшыгъэ шыккээр бээджашхэхэм къызфагъэфедэн зэрэмьлэхъыщт брифингим къыщыхагъэшыгъ.

Ашыпсэухэрэм мыр 100-иэгъу зыгорэм тэхагъэу рахыллагъэми, сурэтрагъээгъэуцужыи зэйк биометрическэ системэм къыгъэунэфыщт. Зэтгүүзэхэри зэхифин амал 100-иэгъу.

Зэйк биометрическэ системэм икъэбар изыгъэхъэгъэ цыфым ильэсихыи зэ икъэйкэлэу ышыжынын (обновление)

Цыфым ымакъе зыгорэм тэхагъэу рахыллагъэми, сурэтрагъээгъэуцужыи зэйк биометрическэ системэм къыгъэунэфыщт. Зэтгүүзэхэри зэхифин амал 100-иэгъу.

Зэйк биометрическэ системэм икъэбар изыгъэхъэгъэ цыфым ильэсихыи зэ икъэйкэлэу ышыжынын (обновление)

фае. Джырэ уахтэ системэм юф дашэ, тапэккэ ильэс 10-м къыклоц ээ ашынным дэлажьэх.

Къыхгъээши тшлэгъу мы шыккээр шоийонгъэ зилэ цыфхэм пкэ хэмийлэу къызфагъэфедэн амал зэрэл. Фэло-фашихэр зыгъэцеклэрэ банкын нах игъэлжлийгъу къэбарын къызфагъэхъян альэккыщт.

Нэклюгъор зыгъэхъазырыгъэр Гъонэжыкъо Сэтэнай.

Адыгэ усаклоу Нач Шъалихъэ къызыыхъугъэр ильэси 110-рэ мэхъу

Ильэпкъ, иныдэльфыбзэ-адыгабзэ ильэплагъэх

Охътаклэм адигэ тхыгъэ литературэр художественне гъэпсыкэ-шыкэ зэфэшхъафитукэ къежьагъ: зыр — ыпaloу, адрэр — тлэкlu ыужылокэ. Ыпэрэхэр — араб гъэсэнгъэ зилагъэхэр ары, ыужырэхэр — хэбзаклэм иеджаплэхэм ащеджагъэхэу, шлэнгъэ льапсэр ашызэзгъэгъотыгъэхэр арых.

Апэрэхэр диним готхэу, Къурлан лъаплэр япсалшоу, зекэ хъурэ-шлэрэр тхъешлошхъунгъем езыпхыщтыгъэх, цыфхеми ахэр къяджэштыгъэх Тхъэм зыфагъэзэнэу, ядин гъэсэнгъэ къыпкъырыкъыхэзэ, псеэльэ дахэ шыгъэнным зыфагъэзэнэу. Ятонэрэхэм ягупши-сакли ягущылакли шъхъафыгъэ: щылэкэ-псэуклэм щыхъурэшшылэрэ постэур ежь цыфым къыпкъырыкъе ыкли фэклюжэу зэрэштым гу лъызытагъэхэу, псеокло-лэжъаклохэм гъусэ афэхунхэу ягущылэ лъешкэхъазырыгъэх.

Апэрэхэм ятхыгъэхэр лэпэрытхэу къеклокыщтыгъэх, езбырэу зэрагъашшыгъэх. Ятонэрэхэм — цыфыр ежьышхъэ сыйдымки фырику-жышью щытыныр, ильэшыгъэ зыдышшыгъэх, клочэшоу хэлъыр щылэкэшшум хильхъаныр къэзылоштыгъэх, къэзгъэтхъыщтыгъэх. Ятхыгъэхэр гъэзетхэм, журналхэм, сборникхэм къащихаутыщтыгъэх э тхыхъафэу къыдэкыщтыгъэх. Тхэрэр — тхэштыгъ, усэрэр — усэ-

щтыгъ, а уахтэм адигэ хэкур анахь культурнэ лъэпкэ псеуплагь. Я 30 — 40-рэ ильэсхэр адигэ литературэм зыкыгъенэфэнэмкэ анахь мэхъянэ зилагъэх. Тхаклохэм яадыгэ организацье щылэ зэрэхъугъэм адигэ литературэм хэхъонгъэе ышынымкэ лъешшэу ишуагъэ къэклиагъ. Адигэ тхаклохэм я 1-рэ зэфэс зэхажэнным зыфагъэхъазырыщтыгъэ, тхыгъаклэхэр къыдаагъакынхэм, клочлаклэхэр

литературэм къыхъещгъэнхэм юф дашшытгъэ. Мы уахтэм еджаплэхэм ащеджэхэу е ар къаухыгъаклэ зэчий зыхэль ныбжыкэхэр — Андирхье Хъусен, Жэнэ Кырымызэ, Уджыхъу Хъалидэ, Уджыхъу Адылджэхэр, Натхъо Долэтхъан, Меркицэ Рэшьдэ, Іашкъэнэ Исмахыилэ, Нач Шъалихъэ, Еутых Аскэр, Кэстэнэ Дмитрий, Лъеустэн Юсыф, мыхэм анэмкэхэри, Туцожь Цыгъю ыкли адигэ шольтирым исыгъэх юфлотэхно нахыхъижхэр къырашталхэхэзэ литературэ-творческэ юфшлэнным чанэу хэлажэштыгъэх. Щылэклаклэм ишээпсын, цыфхем илүн-лэжын изы клочэ лъешшэу адигэ литературэр хуугъэ.

Нач Шъалихъ

(1909 — 1993)

Икыгъэ я XX-рэ лъешшум ия 30-рэ ильэсхэм, егъэжээплигъум литературэмкэ тетгэхэхэм ашыц Нач Шъалихъэ Шүхъайбэ ыкъор, Туцожь районом ит къуаджэу Хъальэкъуае

1909-рэ ильэсум къышыхъугъ. Ильэсилб еджаплэхэм щеджагъ, къуухыгъ. Аш пыдзагъэу Дзэ Плъыжым къуулыкъур щихыгъ. Ылжым Краснодар советскэ-партийнэ еджаплэр къышуухыгъ. Хэку гъэзетхэу «Колхоз быракъым», «Социалистикэ Адыгейим» яредакциехэм ялофышагъ. «Адигэ радиом» идирукторыгъ. Хэльэгэ зэошхом хэлжэхъагъ, орденхэр, медальхэр илэу къыгъэзэхъыгъ, улэгъэхъылхэхэу тещагъэхэм апкъ къиклэу дээ къуулыкъум къыхагъэхъыгъагъ. Хэкум къызэхъыгъ, «Союзпечатым» и Адигэ хэку конторэ юф щишлагъ.

Нач Шъалихъэ ныбжыкэу усэнэр ригъэжэхъагъ, ытхыхэрэхэр 1929-рэ ильэсум къышегъэхъыгъэу хэку гъэзетэу «Адигэ поэукли», «Гүүпчэ-ут», «Колхоз быракъ», «Социалистикэ Адыгей» зыфиохэрэм къащихуутыщтыгъ, адигэ литературэм илофыгъохэм ялхыгъэ статьяхэри ытхыгъэх. 1937-рэ ильэсум, гъэтхапэм и 8-м, ипоэмэу «Сафует» зыфиорэр

«Колхоз быракъым» къыхиутыгъ. 1939-рэ ильэсум Адигэ тхылэ тедзаплэм Шъалихъэ иусэхэмрэ ипоэмэрэ дэтхэу тхыль «Нэфыль» ылоу къышидэкыгъ. Нач Шъалихъэ Т. Шевченкэм итхильэу «Стиххэмрэ поэмэхэмрэ» (1938), Меркицэ Рэшьдэ игьюсэу, зыфиорэр адигабзэкэ зэридзэкыгъ, ильэпкъ, иадыгабзэ лъешшэу ильэплагъэх, ишыненгъэ нахьыбэм ахэм афэгъэшагъ, хахъо афишэу щылагъ. Начым итворчествэ блэклигъэ лъешшум ия 30-рэ ильэсум адигэ литературэмкэ ильэсилб еджаплэхэм (адигэ тхэкло нэбгыри 8-м ахэтэу) ашызэрагъашшыгъэх, щеч хэлъэл гупши-сэкэ амали, усеклэ къуайнайгын зэрэлэхэлтийн ыкли иадыгабзэр зэригъэбаигъэм. Усаклоу къызыхъугъэр ильэси 110-рэ мэхъу, икъуаджэу Хъальэкъуае иеджаплэхэм е иурамхэм ашыц ыцлэхэ яджэгъэнэр е иунэу зыщыпсэүгъэр гъэунэфыгъэмэ, мыжьобгу къыфызэхъыгъэнэр ифэшьушау тепллы, лъэпкъ гупши-сэм, тиадыгабзэ, адигэ литературэм илахъ ахэль.

Шъалихъэ изы усэ тхылэу «Нэфыль»

Мы зигугуу къесшыщт усаклом итхиль цыклю 1939-рэ ильэсум пчагъэмкэ 2000 хьюу Мыекъуапэ къышидэкыгъагъ. Совет хэбзаклэм зыльапсэ уцурэм инэфырль цыфхэр хэтыгъэх.

Усакломи щылэклаклэм зэрилэхэй иусэхэм ашгэшшуагъ, усэ 21-рэ тхылым къыдэхъагъ. Ахэр Ленинхэм, Сталинхэм, Родинхэм афэгъэхъыгъэх. Тхэкло-усаклохэу В. Маяковскэм, А. Пушкинхэм, Т. Шевченкэм, Т. Цыгъом афитхыгъэх усэхэм тхылым чылэ шаубытыгъ. Усаклоу Нач Шъалихъэ ежьышхъэхэл щыхъурэшшум хильхъаныр къащихаутыщтыгъэх э тхыхъафэу къыдэкыщтыгъэх. Тхэрэр — тхэштыгъ, усэрэр — усэ-

тыгъэм поэмэр яхылшагъ. Ауми, шъхъафит щылаклэм къызэрэхъуатэрэм, адигэ бэыльфыгъэм ашдже чылэ гъэнэфагъ щырилэ зэрэхъурэм поэмэр яхылшагъ. Шыпкъэ, Нач Шъалихъэ итхильгъэхэр щылэгъэнхъэхэп, ауахэр лъэхъаным, уахтэм ялтыгъэхъагъ ахэр лъэхъаным, уахтэм ялтыгъэхъагъ. Адигэ тхаклохэм я 1-рэ зэфэс зэхажэнным зыфагъэхъазырыщтыгъэ, тхыгъаклэхэр къыдаагъакынхэм, клочлаклэхэр

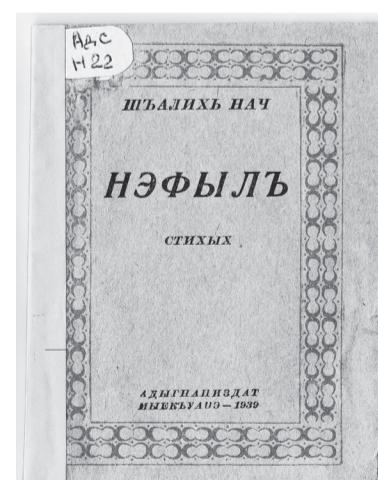
«Зэфэдэу тирякъоклас тэ» зыфиорэр усэм къышело:

Мы чышхъэу
чишхъэгъи титым
ОНтэгъоу чыщымыхъух тэ,
Тыкъалэу чыкъэхъу пэтыш
Дышъэлсэу

насылыр тпиль тэ.

...

Еджаплэхэр ренэу тэухыш
Шъэ пчагъэу
къуаджэм тэклиж тэ,
Талытэу тиколхозмэ
Зэфэдэу тирякъоклас тэ.
Тикъуаджэм дэт еджаплэм
Щедгъаджэу еджаклэр
тэшлы тэ,

Тылазэу, ёзаплэр тиэу
Щылаклэм эшшхъэкэу
тэши тэ.
(н. 37)

Усэу «Конституциер — тэрикэ тыгъэ» зыфиорэр ашцыфхэмкэ имэхъянэ щыклигъэхъыгъ.

Тыгъэр мафэм щэнэфми
Мазэр чэшым щэлъидми

Тэркэ зэкэ мэзахэу
Тызхэтигъэр къиныгъ.
Тхэгээ закъоу тиагъэр
Тыгур псаоу тоноыр,
Ткъячэхъ ренэу лэжъэныр,
Тшхинэу үльхъэ дгъотыныр...

Ау щылэклаклэм инэфырль къызэрэзэхъицье, хэбзаклэр цыф жууцэхэм зэрафэгумэхъицье, ухэсигъэ тхыльэу хэтки Конституциер нафау, зафау зэрэзэхъэль, дышшэ харьиф-кэ итэр зэрэхъгъэр ыкли а зэкэ зыфызэшшокыгъэу Ленинхэм, Сталинир зэрялтаплэхэр къышыуагъ усэм.

Усэу «Тигушуягъо имаф» зыфиорэр лъэхъаныр эдигэ лъэпкъыр дэорышшэу хэкум зызэриэтырэм ехылшагъ.

...Хэкоу тикъасэу тызэрэсир
Къэралым щынафэу
нэфынэр,
Морадэу дгъэлэйтэм хэттхэн!
Нэкоу лыдныэу дгъэлэсэн!
Нахыжы, нахыкли якаасэу,
Зэтесэу шуубэр къынэс,
Псэгъау ахэтэйр къебэкэу,
Къэлабэр лъэбланэу зэфэс.

Зиэтэу орэдир къыхадзэшь
Дзэпаклэу шырытэу ежыуух,
Хырыхэу сатырэу
реклокыши,

Колоннэу

шъэ пчагъэу зэхэт.

Тихахъома

яцифрэхэр ётагъэу

Зэбгүйтэу урамын щэлъидх.

Зещаклоу

типащэмэ янартхэр,

Зэготыши,

тыгъэлсэмэ пэлъидх.

Удэллэлемэ,

тыгъэр ташхъагъышь,

Тигъогоу үхыгъэр къэнэфы,

Орэдэу тикъасэм зиэтэу

Тэдэ чылпи зэфэдэу

къышэу.

Усаклоу Нач Шъалихъэ джащ фэдэу ильэпкъ, иадыгабзэ афэсакъэу, ыгъашшоу щылагъ, фэлъэхъицье ышлагъ, илахъ гъэнэфагъэ хэль адигэ литераторэм.

Нэкъубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЬО Нуриет.

МЭКЬУМЭЩ ХЪЫЗМЭТЫР

Пхъэныр аухыгъ

ПстэумкIи гектар 108530-рэ Адыгейм ичIыгулэжъхэм гъэтхасэу апхынэу мыгъэ агъэнэфэгъагь. АР-м мэкү-мэшымкIэ и Министерствэ тызэрэщиgъэгъозагъэмкIэ, Йоf-шэнхэр тичIыгулэжъхэм дуухыгъэх.

Нахыбэу хальхьагъэр тыгъэгъазэр ары, гектар 50000-м ехъу, лэжыгыг чылапхъэ ашыщт натрыфым гектар 31548-рэ ра-гъэубытыгъ, соеу апхын-гъэр гектар 8320-рэ мэхъу, адрэ къэнагъэхэм хъэр, зэнтхъыр, горохыр, былымыс ашыщт натрыфыр, ӏэзэгъу уц зэфэшьхъафхэр, эфирнэ да-гъэ къэзэйтихъэрэр ахальхъагъэх, хэтэрыкхэр, нэ-

шэхьырбаатзхэр, къэбжы-
ер аацгээтысихъагъэх.
Гээтхасэхэм япхыын
Кошхъэблэ, Джэджэ ыккИ
Шэуджэн районхэм ячы-
гулэжжыхэм апэу аухыгъ.
Кошхъэблэ районым ща-
гъэнэфэгъэгъэ гектар
17455-м джыри 40 къы-

рагъехъугъ, ау аш пае къэмйнэу апе ишыгъехэм ашыщ хъугъех. Нахыбэу мыхэм халъхагъэр лэжыгъэ чылапхъэ ашыщт натрифир арын гектар тыйгъэр. Мыщ ичыгулэж хэм ильэс къэс нэшэх хырыбыдзхэр, къэбжьиер бэу агъетысхъэх, мыгын ахэм гектар 720-рэ арагааны субтигээ.

нэтрыфыр ары, гектар 8980-рэ мэхъу, тыгъэгъязэй гектар 7364-рэ апхыыгъ, зэнтхыыр — 500, соери ашт фэдиз.

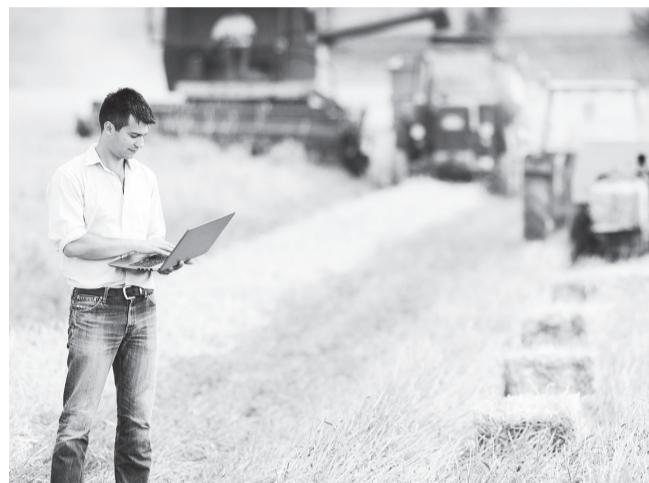
Джэджэ районым ичын-гулэжъхэм тыгъэгъязэм анахыбыэгэ рагъэубытыгъ, гектар 12247-рэ мэхъу, натрыфыр ахэми маклэу хальхьагъэп, гектар 8954-рэ, соери бэу апхыыгъ, гектар 5000-м ехъу. Шэуджэн районым тыгъэгъээ гектар 9578-рэ щыхалхьагъ, ау лэжьыгъэ чылапхъэ ашыщт натрыфым 3100-рэ нынэл рагъэубы-

тъэуытгъ.

Пынджэу Адыгейим мыгэ щыхалхьагъэп гектар 9105-рэ мэхъу. Ар блэкыгъ гээ ильясым апхыыгъа гээм нахы гектар 2500-рэ фэдизкээ нахыбы. Тэхъу тэмькэе районыр арьмы күльтурэр анахыбыэгэ кызызгагъэкырэр, гектар 5700-м ехъу ашт щыхалхьагъ. Красногвардейскэ районым ипъинджлэж хэр тээкly ыуж къенэх ахэм гектар 2400-м ехъу апхыыгъ, Шэуджэн районным гектар 540-рэ, Тейншээж районым 400-м ехъу

Үнэгьо бывымэхьо фермэ зыгъэпсымэ зышлоигъохэм, езыгъэжьэгъэкіэ фермерхэм, мэкъумэш кооперативхэм язэхэцэн, язегъэушъомбгүн, ягъэкіэжын апае къэралыгъо ӏэпылэгъур мэкъумэш хызмэтим хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэм фытегъэпсыхъэгъэ къэралыгъо программэм къышыдэлъытагъ.

Адыгеир аш ильэс къес зэрэхэлажьэрэм ыкын грантхэм яшуагъэклэ чыгулэжыным имызакъюу, былымхүнми, садлэжынми зыэрерагъяшумбгурэм игугъу мымаклэ тэшь. Джаш фэдэу шольтыр проектэу «Создание системы поддержки фермеров и развития сельской кооперации в РА» зыфиорэм къыдыхэлъытаа гээ «Агростартап» зыфиорэ къэралыгъо йэплиэгъур республикэм щаратышт.

Мэкъумэц хъызмэтшалпіэм изегъеушъомбгүн пае римыгъэгъэзэжынэу сомэ миллионы 3-м нэсэу фермерым Іэпілэгъу етыгъэнэу ащ къыщыдэлъытагъ. А хъызмэтшалпіэр мэкъумэц кооперативым хахъэмэ, сомэ миллионы 4-м нэсэу къыратышт. Ахъщэу ищыкілагъэр зыфэдизыр фермерым ыпэрапшіеу ыгъэунэфын, ащ ипроценти 10-м къыщымыкіеу ежь иунаеу Іекілэльын фаеу ары шапхъэу пыльыр.

Мы къералыгъо йэпъиэлгъухэм ащищ зыгъотымэ зышлоигъохэм апае АР-м мэкъу-мэшымкэ и Министерствэ зэнэкъокъу зэхицагъэу, хэлэжьэнхэу къырэгъэблагъэх. Аштын зэрэцгигъэгъозагъэмкэ, мэкъуогъум и 28-м нэс тхыльхэр аштээтих. Мы лъэныкъомкэ упчэ зилэр зэрэтоощт телефонхэри къагъэнэфагъэх: **8 (8772) 52-11-59-рз 52-19-35-рз**

Джащ фэдэу «Центр компетенции в сфере сельскохозяйственной ко-операции и поддержке фермеров» зыфиорэм тхыльхэм ягъэхъазырын-кэ 1эпүйэгүү къеты. Ащ иадрес: къалзу Мыеекъуатз, урамэу Гагариным ыцлэ зыхырэр, 20 а, телефон: +97729 52 68 54.

ныр: 8 (8772) 52-68-54-рэ.
АР-м мэкъу-мэштим-
кэ иминистрэу Владимир
Свеженец зэнэкъокум
хэлажьэмэ зышлонгъохэм
тхыльхэм ягъехвазырын-
кэ адээнхэу зэк! аш
фэгъэзагъэхэм унашьо
кэ афишиц.

ХБУТ Надсат

ЯзекIуакIэ зэрэмьтэрэзыр агурагъало

Кіләпұупкір иғом зымытыхәрәм язекұактә зэрэмыйтәрәзыр агурыгъэөгъеним, зытефәхәрәм пшъәдәкілік жаңынан түсінілдіктерге көмек жасайды.

Пшъэрыльхэр гъэцэklагъэхэ зэрхүүхэрэм ежь ышъхьэк! Э льэппльэ республикэм ихыкум пристав шъхьа! Э. Хэбзэгъэуцу- гъэм мы лъэныкъомкэ къыди- льытэхэрэ шапхъэхэр агъель э- шыгъэх, ны-тихэу зипшъэрыль- хэр зымыгъэцак! Эхэрэм уголов- нэ юфхэр къапагъэтаджэхэу къыхэк! Аш юфыр нэшьумы- гъэсэу, алиментхэр игъом ыкыл икъо шуутынхэу хыкум приставхэр къышьоджэх.

пшъэдэкыж зэрахьыщтым dakloy, уголовнэ тофи къафы-зэуяхын зэрэлжэкыщтыр арало. Зэдэгүшцэгтэхэм ахэлажэх динлэжжэхэр, муниципальнэ об разованиехем, гурыт еджжалэхэм япашжэхэр, къэбэр жыгүгээм иамалхэм ялтыжэхэр, нэмыхи-хэрийн

Джащ фэдэу кIэлэпIупкIэр

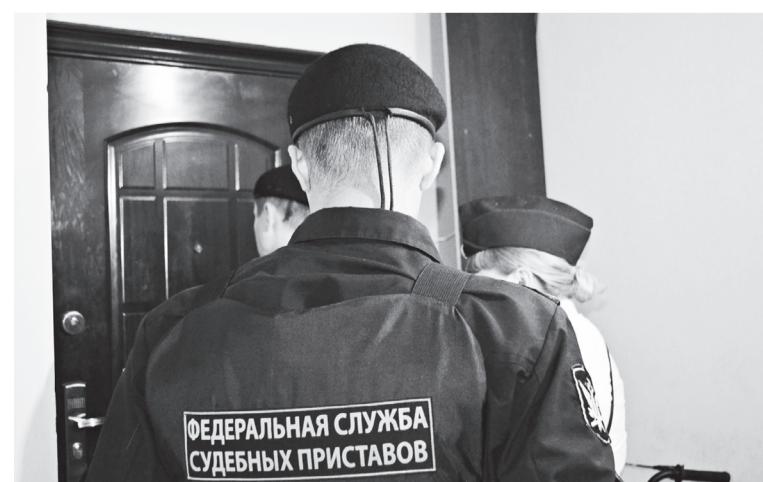
зымытыхэрэм *лоф* зыщаштэхэрэ организациехэм ябухгалтери-хэр хыбыкүм приставхэм аулпъэ-күх, охтэ гъэнэфагъэм къэра-лыгъом икынхэ зэрэфимытхэм афэгъэхыгъе унашьохэр ашых, административнэ хэбзэукунон-гъе зэрашыгъэмкэ протоколхэр зэхагьэуцох, уголовнэ *лофхэр* къызэйуахых, чыифэ зытельхэм

ямылъку арест тыралъхъэ, Ioфшлаптэ чыпілэ зимыләхэм цыфхэм Ioфшлаптэ языгъетъоре гупчэм иучет хагъеуцох. Мы унашьохэм пшъерыльеу ялэр зы — сабыйхэм къатефэрэ ахъщэр иғъом ықыл бирсыр къыпымы-кіәу ны-тыхэм къатыныр ары.

Зэфэхысыжжэхэм къызэрэ-
гъельягъорэмкээ, къелпүгүпкээм
итынкээ чырафээ зэлүзьтакхээ-
рэр (чыфэу ис пчагъэм ельы-
тыгъэу) Джэдэж ыкы Мыецьопэ
районхэм ашыпсэухэрэр арых.
Мышкээ зипшьэрьтхэр тэрэззэу
зымыгъяцакхээр бзыльфыгъэ-
хэр анахыбэу зэрысхэр Мые-
цьопэ ыкы Шэуджэн районхэр
арых. Мы лъэныкъомкээ чыфэ-
анах makэу зытельхэр Тей-
цожь районымрэ Адыгэкъалэ-
рэ адэс бзыльфыгъэхэр арых.
Хъыкум приставхэм яштуагъэ-
кээ хъульфыгъэхэм алиментхэр
къызэклагъижынымкээ Ioф-
шэныр анах дэгью зыщызвэхэ-
щагъэр Тэхүтэмькье район-
нимрэ (процент 91-рэ) Теуцожье
районымрэ (процент 97-рэ).

Мыш епхыгъэ юфшэнэр хынкум приставхэм тапэкли лъа-
гъэкютешт, зыныбжъ имыкъу-
гъэхэм яфитынгъэхэр къеуху-
мэгъэнхэм анаэ тырагъетышт.

*Хыыкүм приставхэм
я Федеральнэ къулыкъу
и Гъэйорышапкъу АР-м
шылэм ипресс-къулыкъу.*

Волонтерхэр ІэпыІэгъу афэхъух

Мэкъуогъум и 3-м щыублагъэу Урысыем ишъольыр 36-мэ, ахэм Адыгэ Республикари ащищ, аналог шыкілм тет телекъетынхэр ащиизпагъэугъэх. Джы цифрэ шыкілм тетэу федеральнэ телеканал 20-мэ цыфхэр ялтынхэ амал яэ хуугъэ.

Аналогыр зызэпагъэугъэм кыкілтыв-кілгъэ мэфищым шыольыр «линие плътир» зыфилорэм иномер нэбгырэ 700 фэдиз кытеуагь. Ахэм янахыбэр Мые-кьюапэ Ѣепсэу ыкчи волонтерхэм кызэряджэштхэр ары яупчэ зыфэгъэхыгъэр. Мы гумэкыгъом еоліэнхэ зэральэкыщыр къагурыуи, Мыекьюа-пеке муниципальнэ «линие плътир» кызэзуахыгъ. Цифрэ шыкілм техъанхэм фэш цыфхэм зызфагъээн альэкыщ-

хэр ыкчи аш ятелефон номерхэр зэрйт къэбархэр пэшорыгъэшшэу гъээтхэм, нэмик СМИ-хэм къараагъехаа: (8772) 52-80-86, 52-58-03, 57-65-60, 56-88-93.

Адыгейим и Премьер-министрэу Александр Наролинир зипэшэ шыольыр Координационнэ штабыр ары республикэр цифрэ шыкілм техъанымкіл юфшленым изэхэцэн фэгъэзагъэр. Мыш фэдэ штабхэр муниципалитетхэм зэклэми къацызэуахыгъэх.

Цифрэ шыкілм зэрэтехъаштхэм епхыгъэ юфыгъохэм зашытегущыгъэхэрэ видеоконференциехэр мафэ къес рагъеклокых. Ашкэ шыольырим юфышо ышагъ, волонтер 850-рэ агъэхъазырыгъ ыкчи рагъеджагъ.

Республикэм Ѣипсэуххэрэм апаа шыольырим «илиние плътир» иномерэу 8-800-250-80-49-рэ кызэзуахыгъ, джащ фэдэу федеральнэ номерэу 8-800-220-20-02-м юф ешэ. Мафэ къес пчэ-

дыхжым сыхватыр 8-м Ѣегъэжагъэу пчыхъэм сыхватыр 10-м нэс цыфхэм ми номерхэм атоонхэ, зыгъэгумэ-кыхэрэ упчэхэм яджуапхэр агъотынхэ альэкыщ. Электроннэ почтэм иамалкэ такъики 10-м кыклоц муниципальнэ образованиехэм къацызэуахыгъэ волонтер гупчэхэм къэбархэр алэклагъахъэ. Зы мафэкэ волонтерхэм цифрэ приставкэхэр цыфхэм афыпагъанэ. Юфыр нахь пынкілэу агъэцэлэнным пае ахэм автотранспорт къараты.

Цифрэ приставкэхэр сатыушыпэ чыпхэхэм ямызакоу, почтэм икутамэхэм зэклэми аашишьущэфынхэ шульэ-кыщ.

Къэбар гъэшІэгъонхэр Джыри икъоу зэхафыгъэп

1947-рэ ильэсүм кыщегъэжагъэу США-м НЛО-хэр мин 15-рэ щальэгъуагъ. Аппаратхэр зильэгъуахэрэр зитеоштхэ телефон Нью-Йорк щагъэуцугъ.

Нэмик къэралыгъохэм ялыягъэу Урысыем нахыбэрэ НЛО-хэр щальэгъу, анахэу къалэу Шъач Ѣипсэухэрэ цыфхэм аашишьбэмэ ахэр лагъэм фэдэу зэрхурахэр, пынкілэ дэдэу, мацэ къапымыукиу эзэрбайхэрэр, хы Шуцілм ипсыхэм зэрхэлдэжэхэрэр къало. НЛО-хэр Англиемрэ Шотландиемрэ бэрэ аащальэгъу.

Блэкыгъэ лэшэгъу пчагъэм быбырэ аппаратхэр чыгум кытетысхагъэхэу, ахэм зеклорэ (хыьеэрэ) пкыгъю горэхэр къарыкыщгъэхэу къэбархэр хэгъэту зэфшхуафхэм къашаоштыгъэх.

Инопланетянхэм ябазэхэр куоу чычлэгъым щагъэпсыгъэу зылохэрэри Ѣицэх. Ахэм зэу аашишькушхэу Аю-Даг (Кырым) чычлэгъ.

Джыри шъэф маклэп чыгум Ѣипсэухэрэ цыфхэм зэхафынэу алэ ильыр. НЛО-хэм афэшхуафэу НЛО-хэри (неопознанные плавающие объекты) Ѣицэх. Арышь, уфологиум Ѣицэнэу фитныгъэ ил, нэбгырэ мин 200 фэдизмэ ахэм я Мафэ ильэс къес США-м Ѣихагъэунэфын.

ШАУКЬО Аслынгуаш.

Уштынхэр атых

Бзэджэшагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкыжъ
ягъэхыгъэнымкіл федеральнэ къулыкъум
и Гъэзорышаплэу Адыгэ Республикаем
щылэм ипчыхъэ еджаплэ Ѣеджэхэрэм
уштынхэр атых.

Мыгъэ зэклэмки учреждением епхыгъэ пчыхъэ еджаплэ, аш икутамэ ыкчи консультационнэ чыпхэм хыапсым чэс нэбгырэ 146-рэ ашеджагъ. Хыапсым чэсхэм уштынхэр зэрэтишт шыкілм ежхэм къыхахын альэкынэу еджаплэ аш фэдэ амал ареты. Зэклэм зэдьрагъаштэу къэралыгъо ушэтийн шыкілм къыхахыгъ.

Зэйк къэралыгъо ушэтийн пэблагъэ Ѣицэхыгъэ шыкілм къыхахыгъафхэдэ. Ушэтийн юфшленхэр анах оценкэ инэу къизэралытэрээр балли 5. Я 12-рэ классыр къэзыуухыгъэхэм, мыгъэ ахэр нэбгырэ 3 мэхүүх, хыисалымкіл ыкчи урсыбээмкіл шохл зимиш ушэтийнхэр атых.

Я 9-рэ классымкіл программэм феджагъэу ушэтийнхэр ытын фитынгъэ зэрэтигъээр зы нэбгырэ нылэп. Аш мыгъэ предметиллымкіл ушэтийнхэр ытыштых.

Къэлогъэн фае, егъэджэн юфшленхэр агъэцэлэнымкіл лицензие илэу бзэджашлэхэм пшъэдэкыжъ зыщарагъэхыгъэхэм республике учреждением епхыгъэу гъэсэнгъэ зыццэзэргэгъотырэ пчыхъэ еджаплэ, аш икутамэ ыкчи зы консультационнэ чыпхэм юф ашэ.

Урысые хэбзэгъэуцугъэм къызэрэгтэнафэрэмкіл, зыныбжь ильэс 30-м нэмысыгъэхэм бзэджашлэхэм пшъэдэкыжъ зыщарагъэхыгъэрэ учреждениехэм шохл имылэу гъэсэнгъэ зыццэзэргэгъотырэн фае. Зыныбжь ильэс 30-м ехъуухыгъэм, аш нэмиклэу апарэ ыкчи ятлонэрэ купым хэхьэрэ сэкъятныгъэ зиэхэм уголовнэ-гъэцэлкэлкодексим къызэрэдилтэу яшоигъоныгъэкэ гъэсэнгъэ зэрэгэгъотын альэкышт.

**Бзэджэшагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкыжъ ягъэхыгъэнымкіл
федеральнэ къулыкъум и Гъэзорышаплэу Адыгэ Республикаем
щылэм ипресс-къулыкъу**

Почтэхэм мэфэкі мафэхэм юф зэршІэштыр

Федеральнэ къэралыгъо унитарнэ предприятие «Урысыем и Почтэ» Адыгэ Республикаемкіл и Гъэзорышаплэ 2019-рэ ильэсүм мэкъуогъум и 11-мрэ и 12-мрэ Адыгэ Республикаем ипчхэм юф зэршІэшт шыкілмкіл макъе къегъэу:

— мэкъуогъум и 11-р почтэхэмкіл юфшІэшт, зы сыхватыр нахыжъяу ялофшэн аухыщ;

— мэкъуогъум и 12-р Адыгэ Республикаем ипчхэмкіл мэфэкі, зыгъэ-псэфыго мэфэшт.

Мэфэкіхэм яльэхван почтэхэм юф зэршІэшт шыкілм почтэхэм яинформационнэ пхъэмбүххэм аржыгъутгэшт.

Федеральнэ къэралыгъо унитарнэ эз предпрытие «Урысыем и Почтэ» Адыгэ Республикаемкіл и Гъэзорышапл

Тел.: 8 (8772) 52-57-87

Почтэхэм мэфэкі мафэхэм юф зэршІэштыр

Федеральнэ къэралыгъо унитарнэ предприятие «Урысыем и Почтэ» Адыгэ Республикаемкіл и Гъэзорышаплэ 2019-рэ ильэсүм мэкъуогъум и 11-мрэ и 12-мрэ Адыгэ Республикаем ипчхэм юф зэршІэшт шыкілмкіл макъе къегъэу:

— мэкъуогъум и 11-р почтэхэмкіл юфшІэшт, зы сыхватыр нахыжъяу ялофшэн аухыщ;

— мэкъуогъум и 12-р Адыгэ Республикаем ипчхэмкіл мэфэкі, зыгъэ-псэфыго мэфэшт.

Мэфэкіхэм яльэхван почтэхэм юф зэршІэшт шыкілм почтэхэм яинформационнэ пхъэмбүххэм аржыгъутгэшт.

Федеральнэ къэралыгъо унитарнэ эз предпрытие «Урысыем и Почтэ» Адыгэ Республикаемкіл и Гъэзорышапл

Тел.: 8 (8772) 52-57-87

Ны-тыхэм адагъэгушыгъэх

«Ны-тыхэм шуугу къэжъуугъэых» зыцэ юфхъабзэр бзэджэшагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкыжъ ягъэхыгъэнымкіл федеральнэ къулыкъум и Гъэзорышаплэу Адыгэ Республикаем Ѣицэх.

2012-рэ ильэсүм ООН-м и Генеральнэ Ассамблее ия 66-рэ сессии иунашьокіл ны-тыхэм я Дунэе мафэ хэгъэ-унэфыкыгъэнэу аштэгъагь. Мы юфхъабзэр аш фагъэхъыгъ. Бзэджашлэхэр зыщагъэпшынхэрэ хыапсхэу Адыгейим итхэм ачэсхэм а мафэм янэ-ятхэм письмэхэр афатхыгъэх, телефонимкіл адагъэгушыгъэх.

Хыапсым чэфагъэхэм ялахыл гупсэхэм зэлхынгъэ адьрэгээнымкіл мыш фэдэ юфхъабзэхэм яшоигъэшо къэлко. Гъогу занкіл тегъэуожыгъэнхэм фэш Гъэзорышаплэм иофышишэмренэ психологияческэ юфшленхэр хыапсым чэсхэм адъзэрхьэх.

— Пуныгъэ юфым ыльэнүүкіл мы юфхъабзэм осэшү етэти. Янэ ымаакь

зызэхихыкіл пшъэдэкыжъ зыхырэр нахь пынкілэу хыапсым зэрчэлкыжыштым фэбэнэшт, изеклиякіл нахышу зэрэхүүштым пылышт, — ело зыщагъэпшынхэрэ хыапсхэу N 2-м пүнгэгъэ юфхъимкіл иотдел ишацэ Тырку Адам.

Мыш фэдэ юфхъабзэхэр нэмиклэ учреждениехэм аащыкыгъэх. Ны-тыхэм ильэс пчагъэм хуульзэн хыапсым къычлэхжынэу ежхэрэмкіл телефонимкіл зэрэдэгушыгъэшт та��ыкыр ыкчи письмэ къацуулжыгъэх.

**Бзэджэшагъэ зезыхъагъэхэм
пшъэдэкыжъ ягъэхыгъэнымкіл
федеральнэ къулыкъум и
Гъэзорышаплэу Адыгэ Республикаем
щылэм ипресс-къулыкъу**

Къэзэкъ культурэм ифестиваль

Шъольырхэм яджэмакъ щизэхэохы

Мыекъопэ районым ипсэуплэу Тульскэм къэзэкъ культурэм ия XXVIII-рэ фестиваль игъэкъотыгъэу щыкуагъ.

Волгоград, Воронеж, Ростов, Москва хэкухэм, Темир Осетиен — Аланием, Къэрэшэ-Щэрджеэсийм, Краснодар ыкы Ставрополь крайхэм, Луганске Народнэ Республика, Адыгэ Республика къарыкыгъехэр зэнэкъокуугъех, искуствэм ибанигъе къагъельэгъуагъ.

Зэхэшаклохэр

Урысыем культурэмкэ и Министерствэ, Адыгэ Республика къарыкыгъехэр зэнэкъокуугъех, искуствэм ибанигъе къагъельэгъуагъ.

Пашхэр къафэгушуагъех

Адыгэ Республика къарыкыгъехэр зэнэкъокуугъех, искуствэм ибанигъе къагъельэгъуагъ.

Мыекъупэ икъэзэкъхэм япашу Александра Даниловыр, Ольга Гавшинар, Константин Щербаковыр, нэмыхъи хэрэ зэхахъэм къышыгушыагъех, журналистхэм яупчихэм джэуапхэр къаратыжыгъех. В. Захарченкэм, А. Даниловым анахъэу анаэ зытырадзагъэр фестивалым лэуухэр зэрэзэфишэхэрэр, шэжэя ялэу ныбжыкъехэр зэрэпүхэрэр, фестивалым лэлэпэе пытэ зэришыгъэр ары.

Іэнэ хъураер

Мыекъопэ районым итхиль-еджаплэ Ѣыкогъе зэхахъэм шэныгъэлэхъхэр, тхаклохэр, хабзэм икъулыкъушшэхэр, ныбжыкъехэм пэщэнэгъе адызезыхъэрэ къэзэхъхэр, къэлэдэжаклохэр хэлэжьагъех. Зэхахъэр зэзыщэгъе Николай Старковыр тхакло, шэныгъэлэж. Къэзэхъхэр, адыгэхэр, нэмыхъи лэлэпкъхэр. Апэрэ дунээ заом, Хэгэгу зэошхом зэрахэлэжьагъехэм, мамыр Ѣылаклэр къэхуумэгъенэх хэлэжьагъехэм лэгъэу зэрахьагъэр нахьышлоу зэрагъэшэнэмыкэ лэхъюко купхэр зэрэзэхашхэрэр, фэшьхъафхэм атегущыагъех.

Константин Щербаковым шэжьым ехылэгъэх тхильхэр республикэм къызэрэцьидагъекъи-хэрэр іэнэ хъураем Ѣофшэгъэ дэгъуклэ щилтиягъ. Лэхъюко купхэм ахэтхэ ныбжыкъехэм

Іэпилэгъу аратын фау зэхахъэм Ѣырахъуагъ.

Орэдыр агъэжъынчы

Осэш купым хэтихэр искуствэм Ѣыццэриох. Виктория Захарченкэр, Любовь Мокровар, Андрей Ефименкэр, Ольга Коняхинар, Александр Огилец, Валентина Медведевар, Михаил Водяхиныр фестивалым орэд къышыгушыагъэрэм, пытнаохэм, къышуаклохэм гүшүлэгъу афхууагъех. Орэдьо купхэм, анахъэу ныбжыкъехэм, ялэпэлэсэнэгъе зэрэхагъэхуагъэр осэшхэм къыхагъэшыгъ.

Ти Пышхъэ ишүхъафтын

Республикэм и Пышхъэу Къумпил Мурат фестивалым ишүхъафтын шхъялаэу Гран-прир ыгъэнэфагъ. Мыекъупэ икълэццыклю лэлэпкъ ансамблэу «Долинам» Пышхъэм ишүхъафтынэу сомэ мин 50-р фагъэшьошагъ Т. Мединскаяр, Н. Ефемовар купым ипашэх.

Орэдьохэр

Хорым хэтихэр орэд къэзы-лохэрэм якуп Мыекъупэ Ѣызэхашэгъе «Урыс орэдым» апэрэ чыпилэр фагъэшьошагъ, С. Овчаренкэр япаш. «Казачье раздолье» зыфилоу Тэхьутэмькье районым къикыгъэм ятлонэрэ чыпилэр ыхьыгъ, пащэр Д. Влачуга.

Ансамблэхэм язэнэкъокуу Москва хэкум икъалеу Одинцово иунээто ансамблэу «Слобожане» зыфиорэм теклонигъэр къышыдхыгъ. Фольклор орэдьо ансамблэм къыуагъ. Краснодар краим иансамблэу «Колосыр» ятлонэрэ хууагъ. Къэзэкъ хорхэм фестивалым дэгъоу зыкъыщаагъэлэгъуагъ. Адыгэ Республика къыццэрио «Казачатэр» хэвшыкъеэ зэкимми апэ ишьыгъ, Т. Мединскаяр япаш. 2017-рэ ильэсэм Гран-прир

Къэлэццыклю хорхэм фестивалым дэгъоу зыкъыщаагъэлэгъуагъ. Адыгэ Республика къыццэрио «Казачатэр» хэвшыкъеэ зэкимми апэ ишьыгъ, Т. Мединскаяр япаш. 2017-рэ ильэсэм Гран-прир

«Казачатэм» къыдихыгъагъ. Пышзэ къэзэкъыдзэм ипашэ ишүхъафтынэу сомэ мин 20-р мыгъэ «Казачатэм» фагъэшьошагъ.

Мыекъупэ ихорэу «Выкрута-сики» зыфиорэм ятлонэрэ чыпилэр ыхьыгъ, Н. Ефремовар къелэццыклю хэм япаш.

Ансамблэхэм язэнэкъокуу Ростов хэкум къыкыгъе «Канаречкар» ашытеклыагъ, М. С. Водяхинир япаш. Ятлонэрэ чыпилэр Мыекъопэ районым иансамблэу «Кубаночкэм» ыхьыгъ, П. Мокровар купым ипашэ.

Купым хэмийтхэу язакью орэд къэзы-иагъэхэм уядэлункэ гээшэгъоныгъе. Мыщклэ апэрэ ыкы ятлонэрэ чыпилэр Къэрэшэ-Щэрджеэсийм иорэдьохэу Валентина Барташовамрэ Яна Федосенковамрэ къыдахыгъях.

Къелэццыклю хэм язэнэкъокуу Виктория Правоторовар ашытеклыагъ. Ар Мыекъупэ Ѣыщ, пащэр Т. Мединскаяр ары. Мыекъопэ районым иорэдьохэу Виктория Ермиловамрэ Маргарита Заваленковамрэ ятлонэрэ, яшэнэрэ чыпилэр къыдахыгъях.

Пышнаохэм язэнэкъокуу Святослав Голушкин ыкыи Андрей Ковшениковыр зэгъусэхэу ашытеклыагъях.

Къэгъэлъэгъонхэр

Іэпиласэхэм ялофшагъэхэр Мыекъупэ, Тульскэм къыщаагъэлъэгъуагъ. Зыгъэпсэфыпэ пархэм зэйлкэгъу тъэшэгъонхэр ашытеклыагъ.

Концертыр, уджыр

Мыекъупэ изыгъэпсэфыпэ парк концертыхоу Ѣыкыуагъэм Москва хэкум Икъалеу Одинцово иунээто ансамблэу «Слобожане» зыфиорэм теклонигъэр къышыдхыгъ. Адыгэ Республика къыццэрио «Майкопчанкэр», «Мыекъупэ инэфильхэр» къышышуагъ.

Луганске Ѣышхэм адыгэ уанэр орэдым хэщаагъеу дэгъоу къауагъ. Къэзэкъ культурэм ифестиваль лэпкхэр зэфищагъ.

ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр фестивалым къыщытхыгъах.

Зэхэзшагъэр ыкыи къыдэзыгъэкыр:
Адыгэ Республика къелэццыклю хэм ятлонэрэ чыпилэр ыхьыгъ, Н. Ефремовар къелэццыклю хэм ятлонэрэ чыпилэр ыхьыгъ, Т. Мединскаяр япаш. Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшилэр:
385000,
къ. Мыекъупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхьапхэу зипчагъикэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахи цыкынэу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхьагъэхэр редакцием зэкегъиклюхых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, радиокъэтынхэмкэ ыкыи зэлтынхыкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпилэр гээлорышлам, зэраушыхъятыгъэх номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъятырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкимки пчагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1200

Хэутын узщыгъэлтхэнэу Ѣытэхъэр Сыхъатыр 18.00
Зыщаушыхъятыгъэхъэр Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэр
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэкынж зыхырыр секретарыр
Гъюго
З. Х.